

KUR PATVERTIES?

IETEIKUMI RĪCĪBAI

GAISA TELPAS APDRAUDĒJUMA LAIKĀ

**VALSTS UGUNSDZĒSĪBAS
UN GLĀBŠANAS DIENESTS**

SANĒMOT ORANŽĀ LĪMENĀ ŠŪNU APRAIDES PAZIŅOJUMU

PAR GAISA TĒLPAS APDRAUDĒJUMU:

- Izlasi visu paziņojumu un ievēro tajā minētos ieteikumus.
- Atrodies ēkā, ja tajā ir pieejama patvertnei paredzētā telpa, dodies uz to.
- Ja tāda nav, tad dodies uz vietu, kur iespējams ievērot divu sienu principu.
- Ja divu sienu principu nav iespējams ievērot, izvēlies drošāko pieejamo vietu telpās — prom no logiem, stikla, ārdurvīm un ārsienām.
- Ja esi ārā, dodies uz tuvāko publiski pieejamo ēku. Bet, ja tāda ēka nav pieejama, meklē grāvi, ieplaku, uzbērumu, sienu, tuneli, pazemes pāreju vai citu aizsegu.
- Ja aizsega nav, dzirdot dronam līdzīgu skaņu vai to redzot gaisā, nogulies zemē un aizsargā galvu.
- Ja redzi nokritušu dronu, netuvojies tam un zvani uz 112.

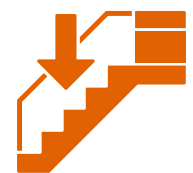
Saņemot šūnu apraides paziņojumu par gaisa telpas apdraudējumu,

GALVENAIS PRINCIPS, KAS CILVĒKIEM JĀIEVĒRO:

apdraudējuma brīdī nav jāmeklē ideāla patveršanās vieta, bet jāizvēlas drošākā pieejamā vieta tur, kur cilvēks jau atrodas, ievērojot šādu izvēļu secību:

JA CILVĒKS ATRODAS TELPĀ

Gaisa telpas apdraudējuma laikā galvenais ir pēc iespējas ātrāk samazināt apdraudējumu dzīvībai un veselībai. Tāpēc, atrodoties ēkā, nav jādodas ārā, lai meklētu citu patveršanās vietu, bet nekavējoties jāpatveras drošākajā pieejamajā telpā vai vietā tajā pašā ēkā.

Izvēloties telpu vai vietu, kur patverties, **pirmā izvēle ir publiskai patvertnei* paredzēta telpa tajā pašā ēkā.**

Ja ēkā, kurā cilvēks atrodas, ir pieejama patvertnei paredzēta telpa, tā ir izmantojama kā primārā izvēle patveršanās vietai.

**Patvertne ir ēkā esoša telpa vai telpu grupa, kurā iespējams īslaicīgi patverties nozīmīga apdraudējuma laikā, piemēram, gaisa trieciena, artilērijas apšaudes vai cita līdzīga apdraudējuma gadījumā.*

JA CILVĒKS ATRODAS TELPĀ

SVARĪGI NOSACĪJUMI:

- ✓ patvertnes telpai jāatrodas tajā pašā ēkā vai tieši sasniedzamā ēkas daļā;
- ✓ tai jābūt pieejamai un atvērtai (atvēršanu nodrošina ēkas īpašnieks vai nozīmētā atbildīgā persona);
- ✓ tās sasniegšana nedrīkst prasīt pārvietošanos ārpus ēkas;
- ✓ pārvietošanās uz patvertni nedrīkst radīt lielāku risku nekā palikšana drošākā vietā ēkā.

Ja šie nosacījumi izpildās, tad, saņemot oranžā līmeņa šūnu apraides paziņojumu par apdraudējumu gaisa telpā, organizēti un bez drūzmēšanās jādodas uz patvertnei paredzēto telpu.

JA CILVĒKS ATRODAS TELPĀ

Ja ēkā nav pieejama patvertnei paredzēta telpa, tad apdraudējuma laikā jānodrošina un jāuzturas telpā, kas atbilst **divu sienu principam**.*

**Divu sienu princips nozīmē, ka starp cilvēku un ārtelpu atrodas vismaz divas sienas.*

Šāda rīcība samazina risku, ko var radīt sprādziena vilnis, šķembas, atlūzas, stikla lauskas, krītoši priekšmeti un citi bīstami faktori, kas var rasties gaisa apdraudējuma laikā.

PIEMĒRAM:

- iekšējais koridors,
- telpa ēkas centrālajā daļā,
- vannasistaba vai tualete bez logiem,
- noliktava vai palīgtelpa bez logiem,
- tehniskā telpa ar masīvām sienām,
- kāpņu telpa bez lieliem logiem, ja tā neatrodas tieši pie stiklotas fasādes vai ārdurvīm,
- pagrabs vai pazemes līmenis, ja tas ir droši sasniedzams.

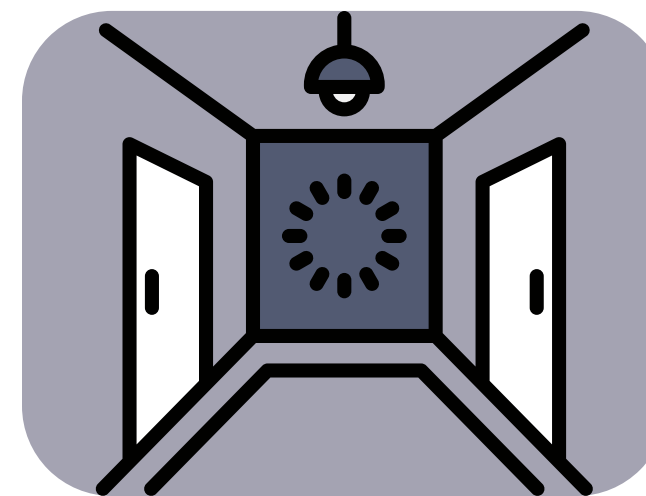
JA CILVĒKS ATRODAS TELPĀ

JA NAV IESPĒJAMS IEVĒROT DIVU SIENU PRINCIPU, JĀIZVĒLAS DROŠA VIETA

DROŠAS VIETAS PAZĪMES

- pēc iespējas tālāk no logiem,
- pēc iespējas tālāk no stiklotām virsmām,
- tālāk no ārdurvīm, balkona durvīm un vitrīnām,
- vēlams ēkas centrālajā daļā,
- vēlams zemākā stāvā,
- ar pēc iespējas masīvākām sienām un konstrukcijām,
- vietā, kur starp cilvēku un ārējo vidi ir pēc iespējas vairāk šķēršļu.

DROŠAI VIETAI PIEMĒROTAS TELPAS

- pagrabs vai pazemes līmenis,
- iekšējais koridors,
- ēkas centrālā daļa,
- telpa bez logiem,
- telpa ar nelielu stiklojumu, ja nav labākas alternatīvas,
- sanitārā telpa,
- tehniskā telpa,
- noliktava,
- zemāks ēkas stāvs,
- vieta tālāk no durvīm, logiem un ārsienām.

JA CILVĒKS ATRODAS TELPĀ

Ja cilvēks atrodas lielā telpā ar logiem, piemēram, aktu zālē, sporta zālē, vestibilā, ēdamzālē, konferenču zālē vai tirdzniecības telpā, viņam jāpārvietojas uz citu telpu ēkā, prom no stikla un ārsienām.

Gaisa telpas
apdraudējuma
laikā
**NAV
VĒLAMAS**
uzturēties
pie:

logiem, stiklotām sienām, vitrīnām, ārdurvīm, balkona durvīm, uz balkona vai lodžijas, liftā, telpās ar lieliem stiklojumiem, telpās ar flīzēm pie sienas, pie ārsienām, pie smagiem priekšmetiem, plauktiem, lampām, ekrāniem vai konstrukcijām, kas var nokrist, kāpņu telpās ar lieliem logiem vai tiešu stiklotu izeju uz ielu un plašās atklātās telpās, kur nav aizsardzības pret šķembām un stikla lauskām.

Ja nav iespējams pilnībā izvairīties no šīm vietām, jāizvēlas vismazāk riskantā pozīcija: tālāk no stikla, tuvāk grīdai, aiz sienas, kolonnas, mēbeles vai citas masīvākas konstrukcijas.

JA CILVĒKS ATRODAS ĀRĀ

 Ja gaisa telpas apdraudējuma laikā cilvēks atrodas ārā, tad nekavējoties jādodas uz tuvāko publiski pieejamo ēku, ja vien to ir iespējams izdarīt ātri un droši.

JA IEKĻŪŠANA ĒKĀ NAV IESPĒJAMA, JĀMEKLĒ TUVĀKAIS DABISKAIS VAI MĀKSLĪGAIS AIZSEGS.

DROŠĀKĀS VIETAS ĀRĀ

- grāvis,
- ieplaka,
- uzbērums,
- reljefa pazeminājums,
- tranšeja,
- bedre,
- pazemes pāreja,
- tunelis,
- siena vai cita masīva konstrukcija,
- mežs, mežmala vai koku aizsegs, cilvēkiem izkliedējoties.

NEDROŠAS VIETAS ĀRĀ

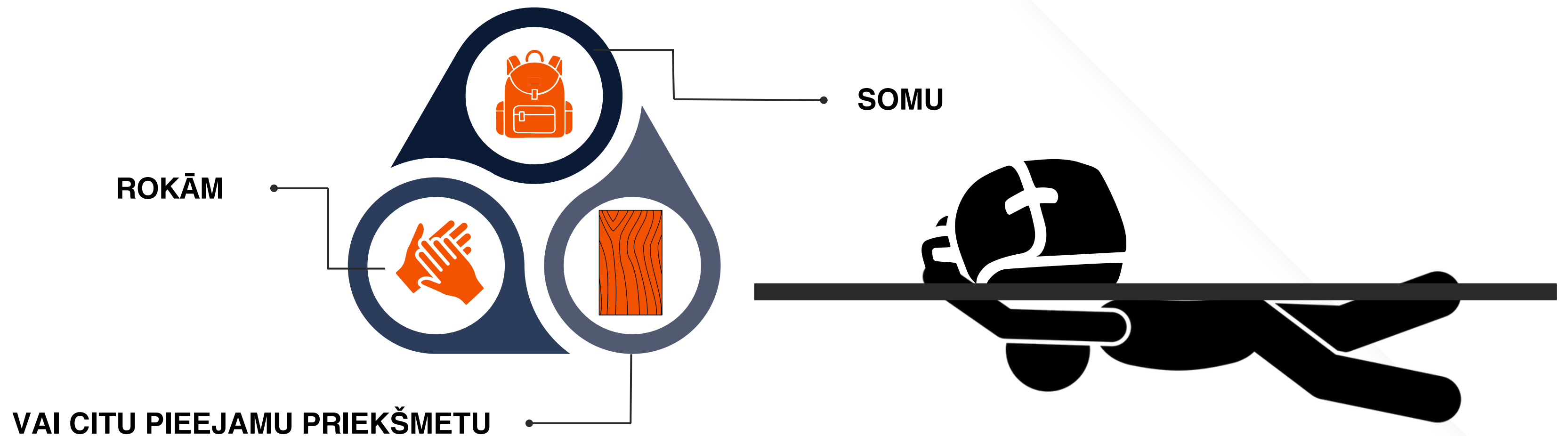
- klaji lauki,
- atklāti laukumi,
- ielas bez aizsega,
- pie stiklotām fasādēm,
- transportlīdzeklī,
- degvielas uzpildes stacijā vai pie tās,
- gāzes, ķīmisko vielu, rūpniecisko iekārtu vai citu paaugstinātas bīstamības objektu tuvumā,
- nokrituša drona, tā atlūzu vai cita aizdomīga priekšmeta tuvumā.

JA CILVĒKS ATRODAS ĀRĀ

Ja nav iespējams aizsegs, jāizvērtē situācija (vai dzird dronam līdzīgu skaņu vai redz to gaisā) un savas spējas un jāturpina pārvietoties līdz tuvākajai patveršanās vietai.

Ja nav pieejams ne aizsegs, ne ēka, dzirdot dronam līdzīgu skaņu vai redzot to gaisā, cilvēkam jānokuļas zemē un jāaizsargā galva ar

JA CILVĒKS ATRODAS TRANSPORTLĪDZEKLĪ

Transportlīdzeklis nav uzskatāms par drošu patveršanās vietu gaisa telpas apdraudējuma gadījumā.

JA CILVĒKS ATRODAS AUTOMAŠĪNĀ VAI CITĀ TRANSPORTLĪDZEKLĪ:

- transportlīdzeklis jānovieto tā, lai tas netraucētu operatīvajiem dienestiem;
- ja iespējams, tas jānovieto pie tuvākās ēkas, dabīga aizsega, meža, uzbēruma vai citas aizsargājošas vietas;
- cilvēkam jāpamet transportlīdzeklis un jādodas uz tuvāko drošāko vietu;
- ja transportlīdzekli nav iespējams pamest, jāizvērtē situācija, vai var turpināt pārvietoties līdz drošai vietai uz tuvāko patvēruma vietu;
- atrodoties transportlīdzeklī un dzirdot dronam līdzīgu skaņu vai redzot to gaisā, jānoguļas vai jānoliecas pēc iespējas zemāk un jāaizsargā galva.

Atrodoties sabiedriskajā transportā, jāseko transportlīdzekļa vadītāja norādījumiem. Ja transportlīdzeklis tiek apstādināts un pasažieri izlaisti, tad jādodas uz tuvāko ēku vai citu drošu vietu.

SVARĪGI!

Gaisa telpas apdraudējuma laikā izvēlies drošāko pieejamo patveršanās vietu.

Ja tajā pašā ēkā ir pieejama patvertnei paredzēta telpa, izmanto to.

Ja šāda telpa nav pieejama, patveries vietā, kur iespējams ievērot divu sienu principu.

Ja tas nav iespējams, dodies uz drošāko pieejamo vietu telpās — prom no logiem, stikla, ārdurvīm un ārsienām, vēlams ēkas centrālajā daļā vai zemākā stāvā.

Ja nav iespējams iekļūt telpās, meklē tuvāko aizsegu — grāvi, ieplaku, uzbērumu, sienu, pazemes pāreju, tuneli vai citu šķērsli.

JA PAMANĪTS DRONS VAI AIZDOMĪGS PRIEKŠMETS

Pamantot nokritušu dronu, tā atlūzas vai citu nepazīstamu priekšmetu, svarīgi tam netuvoties, to neaiztikt un nepārvietot. No objekta nekavējoties jāatkāpjas drošā attālumā, jābrīdina apkārtējie un **JĀZVANA 112.**

Šādu objektu nedrīkst fotografēt vai filmēt no tuva attāluma, kā arī nedrīkst publicēt tā atrašanās vietu sociālajos tīklos, lai nepieļautu cilvēku pulcēšanos un papildu apdraudējumu. Nokritis drons vai tā atlūzas jāuzskata par potenciāli bīstamu priekšmetu līdz brīdim, kad to pārbaudījuši atbildīgie dienesti.

VUGD apsekojis 3458 valsts un pašvaldību ēku pagrabstāvus, no kuriem 418 atzīti par atbilstošiem un 1286 par daļēji atbilstošiem patvertnes vajadzībām.

INVESTĪCIJAS PATVERTŅU TĪKLA PAPLAŠINĀŠANAI

Lai paātrinātu patvertņu izveidi, valsts piesaistījusi Eiropas līdzekļus divās programmās. ES Fondu tematiskā komiteja vienojusies patvertņu izveidošanai un pielāgošanai novirzīt 22 miljonus eiro no Eiropas Reģionālās attīstības fonda, paredzot III kategorijas patvertnēm pielāgot un aprīkot vismaz 500 valsts un pašvaldību īpašumā esošus objektus. Šis finansējums paredzēts esošo ēku pagrabstāvu pielāgošanai patvertņu vajadzībām.

Papildus tam tiek gatavota vēl viena atbalsta programma: Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta 2021.–2028. gadam ietvaros patvertņu izveidei paredzēts 27,4 miljonu eiro finansējums. 2025. gada 9. oktobrī parakstīts Latvijas Republikas un Islandes, Lihtenšteinas Firstistes un Norvēģijas Karalistes saprašanās memorands par šī finanšu instrumenta īstenošanu Latvijā — programma šobrīd tiek gatavota.

PALDIES!

Ieteikumi izstrādāti, apkopojot un pielāgojot Nacionālo bruņoto spēku un Krīzes vadības centra sniegtos ieteikumus un rīcības algoritmus, kā arī citu iestāžu un ārvalstu institūciju oficiāli publicētos materiālus par rīcību gaisa telpas apdraudējuma laikā.

